

COLLEGE VAN TOEZICHT VAN DE NEDERLANDSE VERENIGING VAN PEDAGOGEN EN ONDERWIJSKUNDIGEN

17-05 Uitspraak van het College van Toezicht van de Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (hierna: de NVO) inzake het klachtschrift van mevrouw X te Amsterdam (hierna: klaagster) jegens mevrouw Y te Edam (hierna: verweerster)

Samenstelling van het College van Toezicht van de NVO

Samenstelling hoorcommissie: mevrouw drs. M.B. Kroon (vicevoorzitter), mevrouw drs. C.E.H.M. Backhuijs-Raijmakers (lid) en de heer drs. J.C.A.M. Meijs (lid).
Ambtelijk secretaris: mevrouw mr. J. Siemons

Het College van Toezicht (hierna: het College) heeft het volgende overwogen en beslist:

1. Verloop van de procedure en ontvankelijkheid

Op 7 september 2017 ontving het College van Toezicht via de e-mail een klachtschrift met bijlagen van klaagster gedateerd 3 augustus 2017. Het College bevestigde bij e-mail van 12 september 2017 de ontvangst van het klachtschrift. Bij e-mail van 18 september 2017 ontving het College aanvullende informatie van klaagster. De klacht was daarmee volledig wat betreft de formele vereisten. Het College verklaarde het klachtschrift op 25 september 2017 ontvankelijk.

Bij brief van 2 oktober 2017 verzocht het College aan verweerster om binnen vier weken een verweerschrift in te dienen.

Bij e-mail van 26 oktober 2017 verzocht verweerster om uitstel met zes weken om te reageren op het klachtschrift. Het College verleende verweerster uitstel tot 11 december 2017. Het College ontving het verweerschrift, gedateerd 11 december 2017, op 11 december 2017. Verweerster liet zich daarbij vertegenwoordigen door een gemachtigde.

Het College zond het verweerschrift op 21 december 2017 aan klaagster voor reactie. Klaagster reageerde niet binnen de gestelde termijn van twee weken.

Het College besloot vervolgens om een hoorzitting te houden. Deze zou aanvankelijk plaatsvinden op 31 januari 2018. Op 15 januari 2018 verzocht klaagster gemotiveerd om verplaatsing van de zittingsdatum. Het College besloot dit uitstel te verlenen. Als nieuwe datum hoorzitting stelde het College 19 april 2018 vast.

De hoorzitting vond plaats op 19 april 2018. Tijdens de hoorzitting overlegde klaagster een notitie die vanwege de lengte en de beperkte duur van de hoorzitting niet kon worden voorgelezen. Partijen stemden ermee in dat verweerster een aanvullende termijn van drie weken kreeg om op de notitie te reageren. Verweerster maakte bij brief van 30 april 2018 van deze gelegenheid gebruik.

Van de hoorzitting is een verslag opgesteld. Het concept-verslag werd op 14 mei 2018 naar partijen gezonden ter controle op feitelijke onjuistheden. Klaagster reageerde niet binnen de gestelde termijn op het concept-verslag. Verweerster reageerde bij brief van 24 mei 2018. Het College stelde het verslag definitief vast op 30 mei 2018.

2. De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden, kan van het volgende worden uitgegaan.

1. Klaagster oefent alleen het ouderlijk gezag uit over haar dochter die op 1 april 2013 is geboren.
2. Bij beschikking van de rechtbank van 7 oktober 2015 stelde de rechter een voorlopige omgangsregeling vast tussen de dochter van klaagster en de vader van de dochter. Deze hield -voor zover hier van belang- in dat de vader zijn dochter eenmaal per twee weken een aantal uren kon zien. Bij beschikking van 2 maart 2016 werd een definitieve omgangsregeling vastgesteld van soortgelijke strekking. Klaagster stelde tegen beide uitspraken hoger beroep in.
3. In een daaropvolgende beschikking van het hof Amsterdam van 7 juni 2016 werd besloten dat een ouderschapsonderzoek tussen klaagster en de vader moest plaatsvinden. Het hof bepaalde wat betreft het onderzoek -voor zover hier van belang- het volgende:

‘4.5 (...)

Het hof wijst partijen op het bepaalde in artikel 198 lid 3 Rv, dat inhoudt dat partijen verplicht zijn mee te werken aan het onderzoek en dat wanneer partijen niet aan deze verplichting voldoen, het hof daaruit de gevolgtrekking kan maken die het hof geraden acht. Het hof wijst partijen dan ook op het belang om zich ten volle in te zetten. Het niet-vrijblijvende karakter van dit deskundigenonderzoek onderscheidt zich aldus van het geen in het algemeen onder de term ‘mediation naast rechtspraak’ bekend is.

(...)

4.7. De deskundige wordt verzocht tijdens de onderzoeksfase gesprekken met de ouders te voeren en zo mogelijk met toepassing van mediationstechnieken te bewerkstelligen dat het vertrouwen over en weer tussen de ouders zal worden hersteld, in zodanige mate dat de ouders in het belang van X in staat zullen zijn tot constructief overleg met betrekking tot hetgeen hen thans verdeeld houdt en waar mogelijk, hun geschillen te beëindigen.’

Het hof formuleerde voorts zeven vragen (a. tot en met g.) die de deskundige bij het onderzoek zou moeten betrekken. De deskundige diende het hof te rapporteren over het onderzoek en -bij gebreke van overeenstemming- de door het hof gestelde vragen te beantwoorden en het hof zo mogelijk te adviseren over de omgangsregeling tussen de dochter en de vader.

Voor de duur van het ouderschapsonderzoek stelde het hof een voorlopige omgangsregeling vast tussen de vader en de dochter waarbij de man zijn dochter wekelijks een aantal uren kon zien.

4. Bij beschikking van 6 september 2016 benoemde het hof verweerster tot deskundige. Het hof benoemde ook een rechter-commissaris onder wiens leiding het onderzoek moest plaatsvinden.
5. Verweerster zond vóór de aanvang het ouderschapsonderzoek aan partijen een document ‘Regels geldende voor het deskundigen/ouderschapsonderzoek met gebruik van mediationstechnieken (voorheen forensische mediation)’.

6. Verweerster voerde in het kader van het ouderschapsonderzoek op dinsdag 18 oktober 2016, vrijdag 4 en vrijdag 25 november 2016, vrijdag 16 december 2016 en vrijdag 13 januari 2017 gesprekken met klagster en de vader gezamenlijk. De geplande afspraak van vrijdag 3 februari 2017 werd door klagster afgezegd wegens ziekte van haar dochter. Verweerster sprak vervolgens op 3 februari 2017 alleen met de vader en op 3 maart 2017 alleen met klagster.
7. Verweerster besloot op 31 maart 2017 om het onderzoek af te ronden omdat het de ouders niet lukte om afspraken met elkaar te maken over het herdefiniëren van het ouderschap. Zij besloot toen tevens om haar rapportage op te stellen.
8. Op 21 april 2017, op 11 mei 2017 en op 12 mei 2017 voerde verweerster drie observaties uit. De bevindingen van de observaties besprak zij met klagster op 19 mei 2017 en met de vader op 26 mei 2017.
9. Verweerster bood de concept-rapportage bij mail van 7 juni 2017 aan partijen aan voor reactie. In de aanbiedingsmail schreef verweerster dat feitelijke onjuistheden zouden worden aangepast. De uiterlijke reactietermijn stelde ze op 21 juni 2017. Klagster reageerde op 20 en 25 juni 2017 op het concept. De vader reageerde op 15 juni 2017. Verweerster verwerkte de reactie van klagster van 20 juni 2017 wel en van 25 juni 2017 niet in de rapportage. De laatste reactie van 25 juni 2017 was geschreven na de gestelde reactietermijn.
10. Op 4 juli 2017 rondde verweerster de rapportage af en zond deze naar het hof en partijen. In dit deskundigenbericht beantwoordde zij de door het hof gestelde zeven vragen, schreef zij een beschouwing en gaf zij het hof in overweging om de Raad voor de Kinderbescherming een beschermingsonderzoek te laten uitvoeren.

3. Het standpunt van klagster en de klachten

De klacht houdt in, zakelijk weergegeven, dat verweerster in strijd heeft gehandeld met de Beroepscode NVO zoals deze op 1 januari 2017 in werking is getreden. Meer in het bijzonder heeft verweerster strijdig gehandeld met artikel 2, eerste lid, artikel 10, eerste en derde lid, artikel 36 en artikel 37 van de Beroepscode 2017.

Klagster licht dit als volgt toe:

1. Verweerster had het onderzoek beëindigd omdat zij opeens niet meer beschikbaar was op de vrijdagen terwijl aan het begin van het onderzoek was bepaald dat de gesprekken op de vrijdagen zouden plaatsvinden.
2. Verweerster had niet op het belang van de dochter van klagster gelet door in de gesprekken steeds te dreigen met een ondertoezichtstelling van klagster wanneer klagster niet zou meewerken aan het ouderschapsonderzoek.
3. Verweerster hield in haar dreigementen met een onderzoektoezichtstelling geen rekening met de specifieke lading die dit richting klagster had omdat kort na de geboorte van de dochter van klagster een voorlopige ondertoezichtstelling had plaatsgevonden die onterecht bleek.

4. Verweerster was partijdig door klaagster neer te zetten als iemand die de relatie wil saboteren tussen de vader en zijn dochter, en door kleine incidenten extreem te vergroten. Klaagster voelde zich hierdoor onveilig in het contact met verweerster.
5. Tijdens de observatie op 21 april 2017, een overdrachtsmoment van de dochter van de moeder naar de vader, was verweerster opeens onaangekondigd verschenen. De bevindingen van verweerster hierover had zij gebaseerd op een veel te korte momentopname. Ze kwamen niet overeen met hoe de overdracht feitelijk had plaatsgevonden.
6. Specifieke gedeeltes in de rapportage van verweerster, duiden op partijdigheid en onzorgvuldigheid. Zo sprak verweerster steeds van een vechtscheiding terwijl klaagster nooit getrouwd was geweest met de vader. De vader wilde na jaren van afwezigheid opeens contact met zijn dochter. Hetzelfde gold voor de observatie op 12 mei 2017 die bij klaagster thuis was geweest. Volgens klaagster concludeerde verweerster op basis van deze observatie in haar deskundigenbericht dat de dochter onveilig was gehecht. Deze conclusie was echter gebaseerd op foutieve waarnemingen en uit zijn context gehaald.
7. Klaagster had in reactie op de concept-rapportage aan verweerster verzocht om alle uitspraken over de uithuisplaatsing bij de geboorte van haar dochter uit de rapportage te verwijderen. Uitspraken hierover deden namelijk niet ter zake en maakten geen deel uit van het door het hof gelaste onderzoek. Het onderzoek betrof het inzicht krijgen in de ouderrelatie, en of hier verbeteringen in waren te verwachten.
8. Verweerster had haar slechts twee weken de gelegenheid gegeven om op de concept-rapportage te reageren. Deze periode was te kort. Voorts is het gebruikelijk om hiervoor vier weken de tijd te krijgen.

4. Het standpunt van verweerster

Verweerster heeft de klacht gemotiveerd betwist en voert daartoe -zakelijk weergegeven- het volgende aan:

1. Het is niet juist dat zij klaagster heeft bedreigd met een ondertoezichtstelling. Dit is nooit zo gezegd. Wel sprak verweerster tijdens de gesprekken over de mogelijke scenario's op de langere termijn in het kader van haar plichten binnen de uitvoering van de opdracht. Verweerster vindt het jammer dat klaagster dit zo heeft ervaren. Er is hier echter geen sprake van verwijtbaar handelen.
2. Verweerster heeft als een redelijk bekwaam handelend deskundige gehandeld. Het belang van de dochter stond daarbij steeds voorop. Er is dan ook geen sprake van partijdigheid. Beide partijen zijn steeds actief en gelijktijdig geïnformeerd over de uitvoering van de opdracht van het hof. Daarbij is van belang dat verweerster optrad als ouderschapsonderzoeker en niet als mediator zoals klaagster stelt.
3. Verweerster heeft gehandeld conform de regels van het ouderschapsonderzoek die zij op 27 september 2016 naar partijen en hun advocaten had gestuurd bij de aanvang van het onderzoek.

4. Verweerster heeft in haar rapportage niet geconcludeerd dat de dochter onveilig is gehecht.
5. Tijdens de gesprekken met partijen is gesproken over patronen omdat communicatie en interactie allerlei patronen in zich hebben. Zij constateerde een dominant aanwezig dwang- en terugtrekgedrag bij partijen. Vandaar dat zij dit heeft besproken. Verweerster wilde namelijk primair een gedragsverandering bereiken met als doel de uitoefening van gezamenlijk ouderschap. Partijen herkenden het patroon van 'dwang en terugtrekken' als onderling communicatiepatroon en verwierpen dit niet. Toen echter bleek dat dit patroon dusdanig rigide was dat geen gedragswijziging plaatsvond, was verweerster verplicht om tot rapportage aan het hof over te gaan.
6. De rapportage aan het hof voldoet aan de eisen die daaraan worden gesteld vanuit het oogpunt van vakkundigheid en zorgvuldigheid. Zij informeerde partijen gelijk over haar observaties bij de overdracht op 21 april 2017 in de speeltuin. In een e-mail van 31 maart 2017 informeerde zij partijen over de aanstaande observatie. Het toestemmingsformulier hiervoor had zij op 29 maart 2017 aan partijen gestuurd.
7. Verweerster betreurt het dat klagster kennelijk de inhoud van de rapportage als schokkend heeft ervaren. Echter, het onderzoek diende deugdelijk en objectief te geschieden met als primair uitgangspunt het belang van het kind, de dochter. Het feit dat klagster het niet eens is met de inhoud doet hier niet aan af.
8. Na afronding van de rapportage wilde verweerster klagster uitnodigen voor een gesprek om haar grieven te bespreken. Het hof achtte dit echter niet wenselijk hangende de gerechtelijke procedure. Verweerster informeerde klagster hierover en bood aan een gesprek te voeren nadat het hof uitspraak zou hebben gedaan. Dit zou naar verwachting half december 2017 zijn.
9. Verweerster betreurt het dat klagster een klacht heeft ingediend bij het College van Toezicht. Zij is van mening dat zij op geen enkel punt verwijtbaar heeft gehandeld. Zij acht de klacht op alle onderdelen ongegrond.

5. Nadere reactie klagster

In de notitie die klagster in de hoorzitting op 19 april 2018 heeft overgelegd, brengt zij voor zover hier van belang het volgende naar voren.

1. Verweerster heeft misbruik gemaakt van haar machtspositie door in de gesprekken regelmatig zinnen te gebruiken als 'Als jullie er met elkaar niet uitkomen, dan gaat de rechter over tot een ondertoezichtstelling'.
2. Na slechts vier gesprekken was de forensische mediation al stuk gelopen. Niet omdat er sprake was van stagnatie in de omgang maar omdat verweerster en de vader van haar dochter haar hadden gedwongen om haar agenda om te gooien. Verweerster kon opeens niet meer op de vrijdagen terwijl aan het begin van het onderzoek was bepaald dat de gesprekken op vrijdag zouden zijn. Verweerster had begin 2017 opeens voorgesteld om naar de dinsdagen of de donderdagen te gaan omdat zij zelf niet meer kon op de vrijdagen. De dinsdagen en donderdagen waren echter de vaste werkdagen van klagster, en op die dagen kon zij dus niet. Haar suggesties voor alternatieve data had verweerster terzijde geschoven. Daarna had verweerster besloten om tot rapportage over te gaan. Het beëindigen van een onderzoek omdat er geen nieuwe afspraken kunnen worden gemaakt, mag echter nooit een reden zijn voor beëindiging.

6. Nadere reactie verweerster

Verweerster herhaalde op 30 april 2018 dat zij nimmer heeft bedreigd met een ondertoezichtstelling. Zij heeft wel met partijen gesproken over alle mogelijke scenario's op de langere termijn in het kader van haar plichten binnen de uitvoering van de opdracht van het hof.

7. Juridisch kader

Op het handelen van verweerster is de Beroepscode 2017 van de NVO van toepassing die op 1 januari 2017 in werking is getreden.

Artikel 2 van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'1. De pedagoog handelt in de uitoefening van zijn beroep naar de inhoud en de geest van de beroepscode.'

Artikel 10 van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'1. De pedagoog handelt met respect voor de zelfstandigheid, de verantwoordelijkheid en de gelijkwaardigheid van de cliënt en spant zich op basis daarvan in om daadwerkelijk samen te werken met de cliënt.

(...)

3. De pedagoog is in zijn professioneel handelen en nalaten zorgvuldig jegens een ieder.'

Artikel 36 van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'1. De cliënt heeft recht op verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens die zijn opgenomen in het dossier, indien de opgenomen gegevens aantoonbaar onjuist of onvolledig zijn, of gelet op het doel van de professionele relatie niet ter zake zijn.

2. Het verzoek tot correctie, aanvulling of verwijdering van gegevens wordt, voor zover dit geen onnodige drempels opwerpt voor het uitoefenen van de rechten, schriftelijk of digitaal ingediend. De pedagoog reageert uiterlijk binnen vier weken op dit verzoek.

3. Indien de cliënt hierom verzoekt, voegt de pedagoog een eigen verklaring van de cliënt toe aan het dossier. De pedagoog reageert uiterlijk binnen vier weken op dit verzoek.

4. De cliënt kan de pedagoog verzoeken om vernietiging van (delen van) het dossier. In reactie op dit verzoek vernietigt de pedagoog (de betreffende delen van) het dossier, tenzij gegevens uit het dossier van aanmerkelijk belang moeten worden geacht voor een ander dan de cliënt. Indien de wettelijk vertegenwoordiger namens de cliënt om vernietiging verzoekt, kan vernietiging ook worden geweigerd indien de pedagoog meent dat vernietiging van (delen van) het dossier in strijd is met de zorg van een goed pedagoog voor de cliënt.'

Artikel 37 van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'1. Indien de pedagoog een rapportage opstelt, beperkt hij zich tot het verstrekken van die gegevens die voor de beantwoording van de vraagstelling van belang zijn en hij vermeldt de beperkingen die voor zijn bevindingen gelden. De pedagoog neemt bij het opstellen van de rapportage de volgende regels in acht:

- het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;
- het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;
- in het rapport wordt op inzichtelijke en consistente wijze uiteengezet op welke gronden de conclusies van het rapport steunen;
- het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen of instanties;
- de rapporteur blijft binnen de grenzen van zijn deskundigheid.'

8. De beoordeling van de klacht

Het College overweegt als volgt.

1. Het College wijst er allereerst op dat het bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen er niet om gaat of dat handelen beter had gekund, maar om het geven van een antwoord op de vraag of de pedagoog bij het beroepsmatig handelen is gebleven binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening, rekening houdend met de stand van de wetenschap ten tijde van het klachtwaardig handelen en met hetgeen toen in de beroepsgroep ter zake als norm of standaard was aanvaard. Het College doet niet aan waarheidsvinding.

2. Vast staat dat de klachten betrekking hebben op het handelen van verweerster in haar hoedanigheid van onafhankelijk deskundige benoemd door het hof Amsterdam op 6 september 2016. Het hof Amsterdam -en niet klaagster- was derhalve haar opdrachtgever in het in te stellen deskundigenonderzoek. Op basis van artikel 198, derde lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering heeft een dergelijk onderzoek een verplichtend karakter voor partijen. Het handelen van verweerster dient vanuit dit perspectief te worden beoordeeld.

3. Het hof verzocht verweerster om een zogenoemd ouderschapsonderzoek in te stellen. Hieronder verstaat het hof het voeren van gesprekken met de ouders waarin -zo mogelijk met toepassing van mediation-technieken- herstel van vertrouwen tussen beide ouders kan worden bereikt. Aan haar werd tevens verzocht om -bij gebreke van overeenstemming tussen de ouders- aan het hof te rapporteren en het hof te adviseren over een omgangsregeling tussen de vader en zijn dochter.

4. Vast staat dat het ouderschapsonderzoek van verweerster niet tot het gewenste resultaat heeft geleid: het vertrouwen tussen beide ouders is niet hersteld en de ouders konden geen nadere afspraken met elkaar maken over de wijze waarop zij met elkaar wilden omgaan. Verweerster heeft daarom op 31 maart 2017 terecht besloten om tot het opstellen van haar rapportage over te gaan. Het College acht het onaannemelijk dat het feit dat de gesprekken om wat voor reden dan ook na een paar maanden niet meer op de vrijdagen konden plaatsvinden, een doorslaggevende rol heeft gespeeld bij het besluit van verweerster om het onderzoek te beëindigen. Onvoldoende is voorts komen vast te staan dat verweerster in de gesprekken met klaagster heeft gedreigd met een ondertoezichtstelling.

5. In dit soort onderzoeken -waarbij sprake is van een justitiële opdrachtgever- kan een rapportage de tuchtrechtelijk toets der kritiek doorstaan als de rapportage voldoende vakkundig en zorgvuldig is opgesteld. Hiervan is blijkens artikel 37 van de Beroepscode in elk geval sprake als de rapportage aan de volgende criteria voldoet:

- a. het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;
- b. het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;
- c. in het rapport wordt op inzichtelijke en consistente wijze uiteengezet op welke gronden de conclusies van het rapport steunen;
- d. het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;
- e. de rapporteur blijft binnen de grenzen van zijn deskundigheid.

6. De rapportage die verweerster heeft opgesteld voldoet aan bovenstaande vijf criteria. Echter, de rapportage had op een aantal onderdelen zorgvuldiger gekund. Zo vindt het College de gekozen formuleringen met betrekking tot het maken van afspraken met klaagster niet strikt neutraal en zijn de beschrijvingen van de observaties door verweerster zeer summier. Het College is het voorts niet met verweerster eens dat het gebruik van het woord 'demoniseren' een meerwaarde heeft, zeker

niet nu beide ouders in reactie op het concept hebben verzocht om dit woord uit de rapportage te verwijderen. Tot slot vindt het College de termijn van twee weken voor reactie op de omvangrijke concept-rapportage aan de korte kant. Deze onzorgvuldigheden maken echter niet dat de rapportage in zijn geheel niet aan de criteria voldoet. Het recht op correctie en op eigen verklaring zoals neergelegd in artikel 36 van de Beroepscode, heeft verweerster voldoende adequaat toegepast. Het College concludeert dat verweerster ook wat betreft de rapportage heeft gehandeld binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening.

7. Wellicht ten overvloede constateert het College dat het verweerster niet is gelukt om klagster erkenning te geven voor haar inzet en verantwoordelijkheid in het, als alleenstaande ouder, opvoeden van haar dochter die zich positief ontwikkelt. Een grotere meervoudige partijdigheid, dat wil zeggen 'een volledige betrokkenheid bij elk der partijen afzonderlijk', bij verweerster had wellicht tot meer erkenning bij klagster geleid voor het onderzoek en de rapportage van verweerster.

9. Uitspraak

Het voorgaande overwegende komt het College tot de volgende uitspraak.

De klacht is op alle onderdelen ongegrond.

Aldus gedaan op 3 juli 2018 door het College van Toezicht.

mevrouw drs. M.B. Kroon, vicevoorzitter

mevrouw mr. J. Siemons, ambtelijk secretaris